

een (eerste) anderstalige nieuwkomer in de klas *kleuteronderwijs*

Ben je op zoek naar leermiddelen Nederlands voor anderstaligen? Of naar materialen om met je klas, school, groep te werken rond welbevinden, wereldburgerschap of diversiteit? Dan ben je bij het [Provinciaal Documentatiecentrum Atlas in Antwerpen of Turnhout](#) aan het juiste adres. Bij docAtlas kun je tijdens de openingsuren zonder afspraak het aanbod aan boeken, leermiddelen en spelmateriaal verkennen en uitlenen. Je krijgt daarbij hulp en advies van de medewerkers. Ook worden er jaarlijks diverse [leeractiviteiten](#) georganiseerd.

Deze materiaalselectie is een proevertje van ons aanbod voor kleuterleerkrachten die (voor het eerst) een anderstalige nieuwkomer in de klas hebben.

Uiteraard is elke kind en klas anders. Wij geven graag advies op maat! Stuur hiervoor een mail naar docatlas@provincieantwerpen.be en schets kort je situatie.

Alle materialen in de lijst kunnen in docAtlas ontleend worden. Informatie over de beschikbaarheid en extra materialen vind je in [de online catalogus](#). docAtlas biedt bovendien enkele vooraf samengestelde [themakoffers](#) aan, waaronder een onthaalkoffer anderstalige nieuwkomers voor het kleuteronderwijs.

overkoepelend

Geen pANiek : snel op weg met anderstalige nieuwkomers / Lenaerts, Lieve; Wauthier, Yasmine. - Antwerpen: Garant, 2014. - ISBN: 978-90-441-3144-4

URL: <http://www.docatlas.be/paniek>

Vindplaats Antwerpen: ro 6 geen

Vindplaats Turnhout: ro 6 geen

Dit boek wil een wegwijzer zijn voor leerkrachten, coördinatoren en directies die ondersteuning zoeken in hun begeleiding van anderstalige nieuwkomers. De lezer krijgt een groot aantal tips mee, interessante boeken, lesmaterialen en websites, een dvd met praktijkvoorbeelden en veel ander hapklaar materiaal om aan de slag te gaan of om verder te werken met anderstalige nieuwkomers. DocAtlas maakte een selectielijst met materialen bij het boek die online raadpleegbaar is.

Groeiboek anderstalige nieuwkomers: zorg dragen voor anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs /

Onderwijscentrum Brussel. - Brussel: Onderwijscentrum Brussel, 2016.

URL: <https://bit.ly/2njMMCs>

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.1 eena ;

Vindplaats Turnhout: TAAL 2.1 eena

Het Onderwijscentrum Brussel heeft vanuit haar intervisiewerking een handreiking ontwikkeld, met en voor leraren die werken met anderstalige nieuwkomers. Deze bundel leunt aan bij de vorming: 'Een Anderstalige Nieuwkomer? Oh(n)jee!' en kwam tot stand via de samenwerking tussen onderwijsondersteuners, leraren, deskundigen en externe partners. Het dient als 'draaiboek' en biedt steun aan iedereen die zorg wil dragen voor anderstalige nieuwkomers. De opbouw ervan volgt het proces dat een school doorloopt wanneer een anderstalige nieuwkomer zich aanmeldt. Na het algemeen wettelijk kader rond anderstalige nieuwkomers, wordt ingezoomd op de communicatie met de ouders en op de 'plaats' die de anderstalige nieuwkomer toegekend krijgt. Vervolgens komt de pedagogisch-didactische aanpak en ondersteuning aan bod.

Taallijn aanvulling NT2. Werken met beginnende tweedetaalverwerwers / Quintus

Bosz, Laura; Bacchini, Sylvia. - [S.l.]: Sardes, 2008.

URL: <http://taal100.nl/C48-Taallijn-aanvulling-NT2.html>

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.2.2 taal

Vindplaats Turnhout: TAAL 1.2.2 taal

Leidsters en leerkrachten hebben regelmatig te maken met peuters en kleuters die nog geen Nederlands spreken: beginnende tweedetaalverwerwers of 'NT2-beginners'. Hoe kunnen ze de taalverwerving van deze kinderen stimuleren? Om hen hierbij te ondersteunen is deze extra aanvulling op de Taallijn ontwikkeld. Om Nt2-beginners te helpen om zo snel mogelijk Nederlands te leren zijn een aantal vuistregels geformuleerd. Verder geeft deze aanvulling suggesties voor activiteiten rond: interactief voorlezen, gesprekken voeren, woordenschat, ICT en ouderbetrokkenheid. Tenslotte vindt u achtergrondinformatie over tweedetaalverwerving.

Nederlands

Boris en Binti / [s.n.]. - Brussel: Ketnet, 2014.

URL: <http://www.ketnet.be/programma/boris-en-binti>

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.3.1 bori

Vindplaats Turnhout: TAAL 1.3.1 bori

Boris en Binti zijn de hoofdpersonen in een Vlaamse tekenfilmserie over twee kleuters en de kleine alledaagse dingen die ze meemaken bij hun thuis en in de buurt. Boris en Binti zijn ondernemend, eigenzinnig, hebben een levendige fantasie en veel zin voor initiatief. De avonturen die ze beleven zijn herkenbaar voor alle kleuters. Ook taal speelt een heel belangrijke rol in deze tekenfilm. Anderstalige kinderen én hun ouders kunnen Nederlands leren met het eenvoudige taalgebruik van Boris en Binti: eenvoudige zinnen, tegenwoordige tijd en veel herhaling. In de afleveringen op de website wordt de gesproken tekst extra ondersteund door ondertiteling. Boris en Binti werden bedacht door An Wuyts, die veel ervaring heeft met onderwijs voor anderstaligen als leerkracht Nederlands.

GO4ty! woordenschatontwikkeling anderstalige instappende peuters en kleuters

/ Go! Gemeenschapsonderwijs. - Brussel :

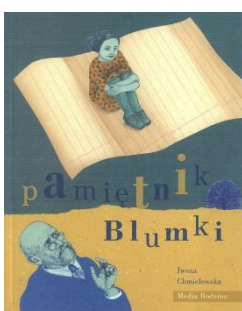
Go!Gemeenschapsonderwijs, 2010.

Opmerking: op Klascement vind je oefeningen bij Go4ty.

Vindplaats Turnhout: TAAL 1.3.1 go4t

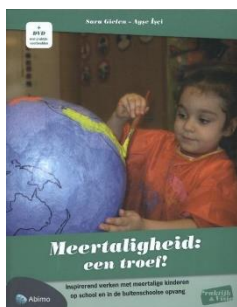
Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.3.1 go4t

GO4ty is een lijst van 40 woorden die de basis vormt waarop anderstalige instappende peuters en kleuters verder kunnen bouwen met meer woordenschat. De beheersing van die 40 relevante woorden vraagt expliciete, gerichte en intensieve aandacht van de leerkracht wanneer anderstalige peuters en kleuters instappen. De woorden kunnen in een drietal weken begrepen worden, mits de begrippen op een functionele manier in de dagelijkse klaspraktijk gebruikt worden.

meertalige prentenboeken

docAtlas beschikt over een uitgebreide collectie meertalige prentenboeken. Bekijk de collectie alvast [online](#) en vraag ons ter plekke of vooraf per [mail](#) om advies!

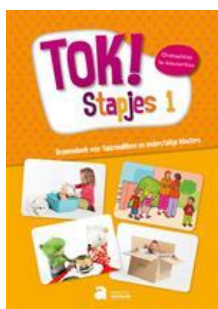

Meertaligheid : een troef! Inspirerend werken met meertalige kinderen op school en in de buitenschoolse opvang / Gielen, Sara ; Isçi, Ayse. - ISBN13 978-94-6234-346-7 - Sint-Niklaas : Abimo, 2015.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 2.12.1 meer

Vindplaats Turnhout: TAAL 2.12.1 meer

Dit handboek is gebaseerd op de uitdagingen en ervaringen die voortvloeiden uit het wetenschappelijk onderbouwde project Thuistaal. Het boek biedt heel concrete handvatten, instrumenten en praktijkvoorbeelden aan om positief om te gaan met de meertalige rijkdom in je school, klas of werking. Het nodigt uit om inspirerend aan de slag te gaan en met je hele team een talenbeleid uit te stippelen. Het boek richt zich tot leerkrachten kleuter- en lager onderwijs, directies en zorgcoördinatoren, begeleiders in de buitenschoolse opvang en pedagogisch begeleiders. Het boek bestaat uit vijf delen. Deel 1: thuistaal binnen een krachtige leeromgeving, deel 2: aan de slag met het team, deel 3: aan de slag in de klas, deel 4: aan de slag in de buitenschoolse opvang en deel 5: aan de slag met ouders.

Tok! Stapjes 1 : bronnenboek voor taalzwakkere en anderstalige kleuters : onthaalklas eerste kleuterklas / Durieux, Patrick ; De Bleeckere, Douke ; Hendrickx, Liesbet. - ISBN13 978-90-317-3547-1 - Averbode : Altiora Averbode, 2012.

Vindplaats Turnhout: TAAL 1.2.2 tok

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.2.2 tok

TOK! Stapjes 1 bevat aanvullend materiaal voor taalzwakkere en anderstalige kleuters. De nadruk ligt op het verwerven van een beperkte basiswoordenschat die kleuters moeten kennen en kunnen gebruiken om zich veilig te voelen en goed te functioneren in hun klasomgeving. Daaraan wordt gewerkt via een rijke belevende waarneming en gevarieerde taalactiviteiten. Daarnaast komen in de 12 thema's ook andere leergebieden aan bod (Nederlands, wiskundige initiatie, wereldoriëntatie, muzische vorming, lichamelijke opvoeding), zodat kleuters ook voor die domeinen de noodzakelijke basis verwerven. Er zijn gemiddeld 5 activiteiten per thema: Taalactiviteiten gericht op de (super)dominante woordenschat blijven essentieel. Alle belangrijke domeinen van het Nederlands (luisteren, spreken, lezen, schrijven, taalbeschouwing) komen aan bod (in spelvorm). Muzische activiteiten dragen bij tot het verwerven van de streefwoordenschat en communicatietaal. Ze bieden ook mogelijkheden om wiskundige termen functioneel te gebruiken. Huishoudelijke activiteiten geven aanleiding tot het functioneel gebruiken van wiskundige terminologie en het verwerven van wiskundige begrippen. Bewegingsactiviteiten dragen bij tot het verwerven van meetkundige begrippen, ruimtelijke oriëntatie en ruimtelijke structurering. Activiteiten techniek, waarbij kleuters door exploreren, experimenteren en gericht omgaan met materialen fundamentele begrippen en inzichten verwerven.

Woorden in prenten : prentenboeken en het NT2-onderwijs

/ Coenen, Josee ; [auteur] Nout, Marion. - ISBN13 978-94-6118-119-0 - Vlissingen : Bazalt, 2012.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.5.1 woor

Vindplaats Turnhout: TAAL 1.5.1 woor

Deze woordenschatuitgave is bedoeld voor anderstalige en taalzwakke leerlingen in de kleuterschool. *Woorden in prenten* bevat een vereenvoudigde versie van tien bekende prentenboeken, bijvoorbeeld *Rupsje Nooitgenoeg*, *Wil je mijn vriendje zijn?*, *Max en de Maximonsters* en *Plons!* De vereenvoudigde verhalen vormen de kern van de vijftig woordenschatlessen (vijf lessen per titel) die *Woorden in prenten* biedt. De lessen bestaan uit het aanbieden van inhoudswoorden en functiewoorden op een heldere en duidelijke manier, gevolgd door allerlei verwerkingsoefeningen en teken- en handvaardigheidactiviteiten.

welbevinden

Een doos vol gevoelens : een speelleerset voor jonge kinderen

/ Kog, M.; Moons, J.. - Leuven: CEGO, 1997.

Vindplaats Antwerpen: WEL 1.1.2 doos

Vindplaats Turnhout: WEL 1.1.2 doos

Deze doos is bedoeld om kinderen en dan vooral kleuters te leren praten over gevoelens. In 'Een doos vol gevoelens' zijn vier basisgevoelens' aan de orde: blij bang, boos en verdrietig. De doos bevat verschillende soorten materialen om rond deze gevoelens te werken: vier grote platen met de gevoelsfiguren, kleine plaatjes met de gevoelsfiguren, veertig situatieplaatjes, vier gevoelshuisjes, vingerpopjes, maskers, een draaischijf en kopieerbladen. De doos is ook goed bruikbaar buiten het onderwijs: in ziekenhuizen, kindtherapie, kinderdagverblijven...

Feelings Friend / New York : Edushape.

Vindplaats Antwerpen: WEL 1.1.2 feel

Deze pop is een zachte knuffel waarmee kinderen die ermee spelen hun gevoelens kunnen uitdrukken. De pop kan daarnaast ook ingezet worden om klassikaal of individueel te werken rond het thema gevoelens. In het borstzakje van de pop zitten 24 velcro opzetstukken waarmee een breed spectrum aan gevoelens kan uitgedrukt worden. Bij de pop zitten ook enkele voorbeeldkaartjes met basisemoties in drie talen, en kaartjes met herkenbare situaties die bepaalde emoties zouden kunnen uitlokken (zoals bovenaan een glijbaan zitten, of een gebroken vaas).

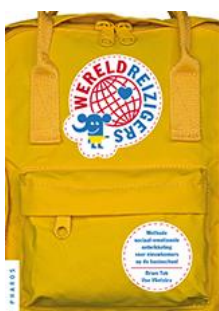

Peuteryogakaarten / Purperhart, Ellen ; [ill.] van Amelsfort, Barbara. - ISBN13 9789020214338 - derde druk - Utrecht : Ankh-Hermes, 2017.

Vindplaats Antwerpen: WEL 1.3.4 peut
Vindplaats Turnhout: WEL 1.3.4 peut

Met deze kaarten leren kinderen vanaf 2,5 jaar, onder begeleiding van een volwassene, op een speelse manier verschillende yoga-houdingen aan te nemen.

Het is een leuke manier om de coördinatie, de concentratie, het zelfbewustzijn en het zelfvertrouwen te vergroten. Bovendien helpt yoga bij het vinden van rust en ontspanning. Op de kaarten worden liedjes en prentenboeken genoemd die aansluiten bij de oefening. In de gebruiksaanwijzing vind je ook suggesties voor "yoga avonturen" rond bepaalde thema's.

Wereldreizigers: Methode sociaal-emotionele ontwikkeling voor nieuwkomers op de basisschool / Tuk, Bram; Vlietstra, Ilse. - Utrecht:

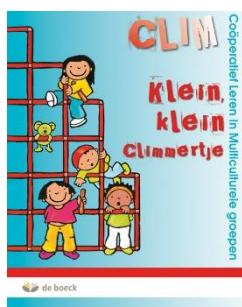
Pharos, 2017.- ISBN: 978-90-75955-85-9

Vindplaats Antwerpen: WEL 2.1.1 were

Vindplaats Turnhout: WEL 2.1.1 were

Wereldreizigers is een methode bestaande uit een groot aantal lessen om in een klas bestaande uit enkel of enkele nieuwkomers aan de slag te gaan rond sociaal-emotionele ontwikkeling op de basisschool. Een eerste hoofdstuk biedt ook actuele achtergrondinformatie over jonge nieuwkomers, zoals vluchtelingenkinderen en Midden- en Oost Europese leerlingen. Voor scholen en klassen met alleen nieuwkomersklassen zijn er 10 thema's te verdelen over ongeveer 20 lessen. Thema's zijn onder andere: wie ben ik, thuis, feesten en andere belangrijke dagen, spel en spelen, vriendschap en afscheid nemen. Het doel is de kinderen op verhaal te laten komen om zo hun veerkracht te versterken. Ook staan er zeven lessen mindfulness in Wereldreizigers die behalve voor nieuwkomersklassen, ook in gewone klassen bruikbaar zijn. Kinderen leren zich te ontspannen, waardoor hun stress vermindert, de sfeer verbetert en hun concentratie toeneemt. Tot slot zijn er nog 4 lessen voor reguliere basisscholen, met meestal maar enkele nieuwkomerskinderen in een klas, die gaan over: leerlingen uit andere landen, elkaar helpen, verhuizen en van school veranderen, en nieuwe leerlingen welkom heten. Ze zijn bijvoorbeeld goed in te passen bij wereldoriëntatie en burgerschap. Ze zijn zo gemaakt dat nieuwkomers zich niet in het middelpunt voelen staan, maar wel het effect hebben dat de nieuwkomer zich indirect extra gesteund voelt.

samenleven

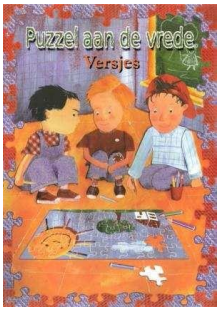

Klein, klein Climmertje / Paelman, Filip. - Antwerpen: Uitgeverij de Boeck, 2007. - ISBN: 90-455-2025-7

Vindplaats Antwerpen: or 3.1.3 klei ; WBE 5.2 klei

Vindplaats Turnhout: WBE 5.2 klei

Voor de jongste kleuters: is er nu dit 'Klein, klein Climmertje' waarin allerlei activiteiten beschreven zijn, activiteiten die groeivelden zijn voor het leren omgaan met diversiteit en voor het veroveren van vaardigheden die niet enkel in CLIM maar ook in het dagelijkse leven hun toepassing vinden. Deze map is uiteraard op peuterniveau, spelend en impliciet. Bij de meeste activiteiten worden de 'climmige' inhoud, de interculturele competentie die aangesproken wordt en de valkuilen die je best vermijdt, vermeld.

Puzzel aan de vrede / Pax Christi Vlaanderen. - Antwerpen: Pax Christi, 2008.

Vindplaats Antwerpen: WEL 1.1.1 puzz

Vindplaats Turnhout: WEL 1.1.1 puzz

Puzzel aan de vrede is een volledig herziene, herwerkte en aangevulde versie van de vroegere uitgave Geweldvrij feesten. In dit nieuwe educatieve pakket staan verbondenheid en actieve geweldloosheid centraal. Kinderen worden uitgenodigd om hun eigen leefwereld te verkennen en de actualiteit in de wereld erin te betrekken. Spelenderwijs leren ze zorgzaam en geweldloos voor zichzelf en anderen te zijn. Puzzel aan de vrede is als projectweek opgebouwd, maar de activiteiten kunnen ook over een langere periode ingepland worden. Bij elk van de vijf thema's hoort een verhaal waarin de emoties bang, blij, boos en verdrietig aan bod komen. Per verhaal zijn er richtvragen voor een kringgesprek over het thema, suggesties voor activiteiten en verwijzingen naar de axen die in het verhaal van toepassing zijn. Vooraan in de handleiding vindt men een beknopte samenvatting van de theorie en de mogelijkheden van de axenroos.

communiceren met anderstalige ouders

Pictogrammenwoordenboekje: voor ouders & schoolteams kleuteronderwijs / Brussel: Politeia nv.

Vindplaats Antwerpen: TAAL 1.3.1 pict, TAAL 7 pict, pa 8.2.1 pict

Vindplaats Turnhout: TAAL 1.3.1 pict, TAAL 7 pict,

Dit pictogrammenwoordenboekje wil kleuterscholen en anderstalige / ongeletterde / laaggeletterde ouders bij de communicatie helpen. Het boekje bevat 80 pictogrammen met hun vertaling in het Nederlands, Frans, Duits, Engels, Spaans, Pools, Russisch, Turks en Arabisch. Diezelfde pictogrammen vind je ook in de vorm van 280 pictogramstickers in het boekje terug die kunnen gebruikt worden om bijvoorbeeld via de agenda te communiceren.

klasse **Vertaalfiches Klasse** / Klasse. - Klasse, (2016-).

Vindplaats Turnhout: URL

Vindplaats Antwerpen: pa 8.2.1 vert

Vertaalfiche - basisboodschap van school aan ouders
"Hoe begeleid ik huiswerk?"

(NEDERLANDSTALIGE BASIS TEKST)
Hoe help jij bij het huiswerk van je kind?
1. Kijk samen in de schoolagenda. Laat je kind uitleggen wat een taak inhoudt: 'Hoe wil de juf dat je dit doet?'
2. Maak samen een planning. Spreek af welke taak je kind eerst doet: de vervuldste, de eenvoudigste, de kortste... 'Zorg ook voor een pauze.'
3. Heeft je kind een probleem? Probeer hem te helpen. Luist het rust? Meid het aan de leerer van de schoolagenda.
4. Je kind is klaar met zijn werk voor school? Controleer even. Vraag zijn les op. Je ziet fouten in zijn huiswerk? Vertel het niet. Laat de fouten van je kind zelf de leerer met fout loopt.
(VERTALING SPANJ)
¿Cómo ayudar a tu hijo con su tarea escolar?
1. Controlad juntos la agenda escolar. Pide a tu hijo que explique en qué consiste la tarea. '¿Cómo quiere la maestra que lo haga?'
2. Planificad juntos un plan de trabajo. Acuerda con tu hijo qué tarea debe realizar en primer lugar, la más fácil, la más corta... 'Incorpora también una pausa.'
3. ¿Tu hijo tiene algún problema? Intenta ayudarlo. ¿Lo lo logras? **Comunicalo al maestro** a través de la agenda escolar.
4. ¿Tu hijo ha terminado su tarea escolar? **Comprueba** la lección. '¿Ve algún error en su tarea escolar?' No se lo corrigas. Les errores de tu hijo se los debe enseñar el maestro para ver dónde está el problema.

Je wil laaggeschoolde en anderstalige ouders helpen om belangrijke informatie over onderwijs goed te begrijpen? Deze vertaalfiches over allerlei thema's, opgesteld door Klasse, helpen je hierbij. Elke vertaalfiche bevat een basisboodschap die scholen aan ouders geven in laagdrempelig Nederlands en in 9 verschillende talen. De meeste

fiches werden naar de 9 door scholen vaakst aangevraagde talen vertaald: Frans, Duits, Engels, Russisch, Arabisch, Turks, Spaans, Pools en Kroatisch. Alle fiches zijn ook op de website van Klasse te downloaden (zie link onderaan). Klasse heeft bovendien video's in duidelijk Nederlands gemaakt op basis van verschillende fiches.

Het vrije-tijd-spel / de Schoolbrug vzw [auteur] - de8 vzw. – Borgerhout, 2016.

URL: <https://www.lowan.nl/primair-onderwijs/nieuws/meerjarige-visie-nieuwkomers/>

Vindplaats Antwerpen: pa 8.1.1 vrij

Vindplaats Turnhout: pa 8.1.1 vrij

Het vrije-tijd-spel richt zich tot anderstalige en Nederlandstalige ouders met kinderen van 3 tot 18 jaar.

Door het spel te spelen, verwerven ouders inzichten in het belang van een zinvolle vrijetijdsbesteding. Via herkenbare situaties peilt het spel naar de aanwezige kennis inzake het vrijetijdsaanbod en het belang ervan. Daarnaast bevordert de interactieve en laagdrempelige spelmethodiek het uitwisselen van ideeën. In de handleiding worden daartoe meerdere tips meegegeven aan de (professionele) spelbegeleiders. De tool is interessant voor het onderwijs (vb. ouders die Nederlands leren), het jeugdwelzijnswerk, CLB's of maatschappelijk werk.